

نگین کویر

سیری در تاریخ، جغرافیا و فرهنگ زواره

تألیف: محمد علی عظیمیان زواره

سرشناسه	: عظیمیان زواره، محمدعلی، 1335 -
عنوان و نام پدیدآور	: نگین کویر : سیری در تاریخ، جغرافیا و فرهنگ زواره / تألیف محمدعلی عظیمیان زواره.
مشخصات نشر	: تهران: ایده برتر، 1393.
مشخصات ظاهری	: 600 ص.
شابک	: 978-600-7205-10-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: زواره
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ۶۳۷ ع ۲ و / ۲۰۹۱ DSR
رده بندی دیویی	: 955/9336
شماره کتابشناسی ملی	: 3406054

انتشارات ایده برتر

تهران، بزرگراه نوا، خیابان محبوب مجاز غربی، کوی شهید صمدی یار،

فرعی اول سمت راست، تلفن ۰۲۱۵۵۳۰۸۶ - ۰۹۱۲۲۵۱۳۷۶۰

www.boka-pub.com

ilina@boka-pub.com

نگین کویر

سیری در تاریخ، جغرافیا و فرهنگ شهرستان زواره

ناشر: انتشارات ایده برتر

مؤلف: محمدعلی عظیمیان زواره

صفحه آرای: دفتر فنی سیدار ● طرح جلد: خانم مهدی پور

لیتوگرافی: مهران ● چاپ: کوثر

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۳

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۲۰۵ - ۱۰ - ۵

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

کلیه حقوق محفوظ می باشد.

فهرست مطالب

۲۵	پیشگفتار:
۳۵	فصل اول: شناخت اجمالی اردستان
۳۸	شهر اردستان
۴۱	مسجد جامع اردستان
۴۸	مسجد امام حسن اردستان
۴۹	امام زاده اسماعیل اردستان
۵۰	امام زاده موسی ^(ع) اردستان
۵۱	امام زاده ابراهیم اردستان
۵۱	امام زادگان حسن، قاسم و محسن
۵۱	مهاباد
۵۴	دهستان گرمسیر
۵۵	روستای رحمت آباد
۵۵	روستای دولت آباد
۵۶	روستای حیدر آباد
۵۶	روستای جعفر آباد
۵۶	روستای حسن آباد
۵۶	روستای خشک آباد
۵۷	بقعه‌های متبرکه امامزادگان اسحاق و یعقوب
۵۸	بنای جدید امامزاده اسحاق
۵۹	امام زاده یعقوب
۵۹	دهستان علیا
۶۰	دهستان همبرات
۶۰	دهستان برزاوند
۶۰	نیسیان
۶۱	قهساره
۶۱	کهنک
۶۲	دهستان کچو
۶۲	روستای کچو مثقال
۶۴	هندوآباد
۶۵	ظفرقند
۶۵	سرابه
۶۷	فصل دوم: شناخت اجمالی زواره
۷۱	موقعیت طبیعی زواره
۷۲	کشاورزی و دامپروری
۷۲	گذری به دهستان ریگستان بخش زواره

۷۳	تلک آباد روستای ماندگار
۷۵	روستا امیران (امهران)
۷۶	کچو رستاق
۷۷	چهارمیل (شرکت کشاورزی فجر اصفهان)
۷۸	اسلام آباد
۷۸	گلزار محمد
۷۸	طرح شهید رجائی
۷۸	احمد آباد
۷۹	گلستان مهدی
۷۹	تجره
۷۹	حسین آباد
۸۱	سهامیه
۸۱	روستای ستا آباد
۸۲	امیدیه
۸۲	دشت آزادگان
۸۲	یافت آباد
۸۲	باقر آباد
۸۲	دهنو
۸۲	علی آباد میرزا عبدالکریم
۸۳	معین آباد
۸۳	جعفر آباد
۸۳	کریم آباد
۸۴	نیر آباد
۸۴	حسین آباد
۸۴	روستای حبیب آباد
۸۴	علی آباد منصوریه
۸۵	روستای امیر آباد
۸۸	گذری به دهستان سفلی بخش زواره
۸۹	شهر آب روستای تاریخی و زیارتی
۹۰	سفیده
۹۰	مهر آباد
۹۰	دریاغ روستای باصفا و ماندگار زواره
۹۲	تل آباد
۹۲	چرمهین
۹۲	مزد آباد
۹۳	کهایز

گلشکان	۹۳
مهر آبادو	۹۳
فازن	۹۳
برکی	۹۴
ماریکو	۹۴
تورزن	۹۴
روستای سرهنگ آباد	۹۴
زاغل	۹۵
وجه تسمیه و سوابق تاریخی زواره در کتاب‌ها و تالیفات	۹۶
گشت و گذاری در شهر تاریخی و مذهبی زواره	۹۸
فصل سوم: تشیع در زواره	۱۰۳
سیری کوتاه در زندگی سبط اکبر حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام	۱۰۸
امام زاده اسماعیل اصفهان	۱۱۱
مهاجرت اسماعیل دیاج اصفهان	۱۱۲
بقعه متبرکه امامزاده اسماعیل	۱۱۳
امامزاده ابراهیم طباطبایی	۱۱۵
بارگاه ملکوتی امام زادگان ابراهیم طباطبایی و بن العابدین در محله درب امام	۱۱۵
زواره میزبان سادات طباطبایی	۱۱۷
خاندان سادات طباطبایی	۱۱۷
سادات طباطبایی زواره	۱۱۸
قدیمی ترین سند در آغاز سده چهارم هجری قمری	۱۱۹
فصل چهارم: هجوم و حشیانه مغولان به زواره	۱۲۱
هجوم و حشیانه مغولان به زواره	۱۲۳
هجوم و حشیانه افغان‌ها به زواره	۱۲۶
اجداد سادات طباطبایی مدفون در زواره	۱۲۷
سید کمال الدین حسن طباطبایی	۱۲۷
سید بهاء الدین حیدر طباطبایی	۱۲۸
سید علاء الدین طباطبایی	۱۲۹
مهاجرت سادات طباطبایی زواره به بروجرد	۱۲۹
مهاجرت سادات طباطبایی زواره به تبریز	۱۳۴
مهاجرت سادات طباطبائی زواره به شهر قم	۱۳۶
مهاجرت سادات طباطبایی زواره به ظفرقند، کچو مثقال و هندوآباد	۱۳۷
حاج میرزا علی طباطبائی	۱۳۷
حاج میرزا محمد سید طبایی	۱۳۸
حاج آقا کمال طباطبایی	۱۳۸
حجه الاسلام حاج سید روح الله سید طبایی	۱۳۹

فصل پنجم: زبان و نژاد مردم زواره.....	۱۴۱
میرزا محمد رفیع مین باشی عرب عامری.....	۱۴۴
محمد اسماعیل خان عرب عامری.....	۱۴۴
مصطفی قلی خان عرب عامری.....	۱۴۵
گویش و زبان محلی مردم زواره.....	۱۴۷
چند تمثیل و مثل رایج درافواه مردم زواره:.....	۱۵۷
چیستان‌ها.....	۱۶۲
فصل ششم: بقعه‌های متبرکه، امامزادگان زواره.....	۱۶۵
حضرت موسی بن جعفر ^(ع)	۱۷۰
فرزندان امام موسی کاظم ^(ع)	۱۷۰
فهرستی از بقعه‌های متبرکه امام زادگان و عرفای خفته در منطقه زواره.....	۱۷۱
امامزاده ابوالحسن محمد بن احمد شاعر اصفهانی.....	۱۷۳
بارگاه ملکه یی امامزاده ابوالحسن محمد بن احمد شاعر اصفهانی.....	۱۷۴
امامزاده خالد بن عوف، ندکه آباد.....	۱۷۴
امامزاده علی بن غوث بن موسی بن جعفر ^(ع)	۱۷۶
امام زاده یحیی ^(ع) زواره.....	۱۷۶
حریم کرامت.....	۱۷۹
۱) علاقه شدید به امامزاده یحیی ^(ع)	۱۸۰
۲) نورانی شدن ضریح امامزاده یحیی.....	۱۸۱
۳) نذر امامزاده یحیی ^(ع)	۱۸۲
۴) شفای کودک.....	۱۸۲
۵) امانت را بیاور.....	۱۸۳
۶) ریزش اشک.....	۱۸۳
۷) نگارنده و کرامت امام زاده یحیی ^(ع) زواره.....	۱۸۴
در مدح امامزاده یحیی ^(ع) زواره.....	۱۸۶
امامزاده سید کمال‌الدین حسین در روستای شهراب.....	۱۸۷
امامزاده سید ابوطالب شهراب.....	۱۸۸
امامزادگان سفیده.....	۱۸۹
امامزادگان دچان.....	۱۸۹
امامزادگان تورزن.....	۱۹۱
امامزادگان سیانک.....	۱۹۲
امام زاده آقابابا نوح.....	۱۹۲
فصل هفتم: آداب و رسومات مردم زواره.....	۱۹۳
نوای محرم در زواره.....	۱۹۵
محرم، بهار ابرهای گریان.....	۱۹۸
عزاداری در سیره امامان معصوم سلام الله علیهم.....	۱۹۹

۲۰۰	اهداف و آسیب‌های عزاداری
۲۰۰	عاشورا و مبلغان
۲۰۱	عشق و علاقه مردم زواره به خاندان عصمت و طهارت ^(ع)
۲۰۲	هیئت‌های مذهبی
۲۰۳	هلال پشت کمان
۲۰۵	کاروان هلال غم
۲۰۵	برپایی هیئت‌های زنجیرزنی و سینه زنی
۲۰۶	پیش‌واقیه
۲۰۶	نوحه امام حسین ^(ع)
۲۰۷	نوحه امام حضرت حسین ^(ع)
۲۰۸	نوحه حضرت زینب ^(س)
۲۰۹	هیئت سینه زنی
۲۰۹	پامنبر خوانی سنتی
۲۱۰	نوحه حضرت امام حسین ^(ع)
۲۱۱	پامنبری حضرت علی ^(ع)
۲۱۳	زبان حال رقیه بابی‌بی زینب ^(س)
۲۱۴	چاووشی
۲۱۴	منبر و منبریان
۲۱۶	روضه خوانان سنتی
۲۱۷	مراسم شام غریبان
۲۱۷	بنی اسد
۲۱۸	برپایی با شکوه‌ترین مجالس و محافل تعزیه خوانی سنتی
۲۲۱	سمبولیزم رنگ در لباس شبیه خوانان
۲۲۱	تعداد تعزیه‌ها
۲۲۱	نسخه‌های تعزیه
۲۲۱	وسایل و ابزار تعزیه
۲۲۲	مراسم تعزیه خوانی در زواره
۲۲۴	تعزیه خوانان قدیمی زواره که به رحمت ایزدی پیوسته‌اند
۲۲۴	یادی از مرحوم ملاعباس جعفر
۲۲۵	استاد دخیل عباس سلامی زواره
۲۲۵	اولین نسخه به خط استاد دخیل
۲۲۶	گردش نخل در حسینیه‌های زواره
۲۲۹	اربعین
۲۲۹	الف: مراسم ویژه ایام نوروز در گذشته
۲۳۱	دیگر اعیاد مردم زواره
۲۳۱	ب: مجالس ترحیم در زواره

فصل هشتم: محافل و مجالس انس با قرآن و نهج البلاغه.....	۲۳۳
محافل و مجالس انس با قرآن و نهج البلاغه.....	۲۳۵
قرائت قرآن در مساجد زواره.....	۲۳۶
فصل نهم: اعتکاف و ماه مبارک رمضان.....	۲۳۷
اعتکاف.....	۲۳۹
ماه مبارک رمضان.....	۲۴۰
فصل دهم: فریاد حق طلبانه مردم زواره در سال ۱۳۵۷.....	۲۴۳
خاطراتی چند از پیشکسوتان مبارز دوران ستم شاهی.....	۲۴۸
فعالیت‌های تبلیغی حجه الاسلام حاج شیخ احمد سالک کاشانی در منطقه زواره.....	۲۵۲
اقدامات ساواک جهت دستگیری حاج سید محمد علی موسوی در چه‌ای.....	۲۵۴
خاطره‌ای از استاد رضا نساجی.....	۲۵۵
خاطره نگارنده: از شهید جعفر مختاریان پور.....	۲۵۷
فصل یازدهم: لاله‌های خونین یا خفتگان بیدار.....	۲۶۳
معراج عشق.....	۲۶۷
شهدای والا مقام.....	۲۶۸
مجتمع فرهنگی مذهبی کدواری شهدا.....	۲۷۰
نمادی از هنر آفرینی هنرمندان.....	۲۷۲
فصل دوازدهم: آثار تاریخی زواره.....	۲۷۵
۱- قبل از اسلام.....	۲۷۷
فرهنگ و اصطلاحات مسجد.....	۲۷۸
۱. مسجد.....	۲۷۸
مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی).....	۲۷۹
۲. محراب.....	۲۸۰
۳. مناره.....	۲۸۰
۴. گنبد.....	۲۸۱
۵. منبر.....	۲۸۱
فهرستی از مساجد منطقه زواره.....	۲۸۱
مسجد جامع زواره.....	۲۸۴
نخستین مسجد چهار ایوانی در ایران اسلامی.....	۲۸۴
شبهستان مسجد جامع.....	۲۸۸
مسجد جامع زواره در بعد فرهنگی و مذهبی.....	۲۸۹
مسجد بنکویه زواره.....	۲۹۳
دومین مناره تاریخداری ایران.....	۲۹۳
مسجد کرسی زواره.....	۲۹۵
مسجد مهدیه باغبازان.....	۲۹۵
مسجد سامع الدین.....	۲۹۶

۲۹۷	بنای تاریخی بازار زواره.....
۲۹۸	بنای تاریخی و فرهنگی حسینیه‌های زواره.....
۲۹۸	فهرستی از حسینیه‌ها و تکایای زواره.....
۲۹۹	حسینیه بزرگ سرباز.....
۳۰۱	حسینیه بزرگ سر پوشیده.....
۳۰۲	حسینیه‌های کوچک زواره.....
۳۰۴	مرمت و بازسازی حسینیه کوچک زواره (خیمه سبز حسینی).....
۳۰۵	بنای تاریخی هشت بهشت (فاطمیه).....
۳۰۷	مدرسه علمیه زواره.....
۳۰۷	گنبد سبز (مقبره بانی مسجد جامع زواره).....
۳۰۸	یخچال تاریخی و سنتی زواره.....
۳۰۹	قلعه سنگ بست زواره.....
۳۱۰	قلعه حکیم باشی.....
۳۱۰	حصار بندی زواره.....
۳۱۰	برج کاوه زواره.....
۳۱۱	آب انبارهای زواره.....
۳۱۱	خانه‌های چهار صفه‌ای: نماد استقامت آبشار و آرامش.....
۳۱۲	قسمت‌های مختلف خانه‌های چهار صفه‌ای.....
۳۱۲	دالان.....
۳۱۳	صفه‌ها.....
۳۱۴	اطاق‌ها.....
۳۱۴	ایوان‌ها.....
۳۱۴	سرداب‌ها.....
۳۱۵	بادگیرها.....
۳۱۵	حیاط.....
۳۱۶	موزه مردم شناسی زواره.....
۳۱۸	خانه شهید آیت الله مدرس در زواره.....
۳۱۹	آسیاب‌های آبی.....
۳۲۱	تاریخچه راه آهن زواره.....
۳۲۵	فصل سیزدهم: تاریخچه آموزش و پرورش زواره.....
۳۲۷	تأسیس مدرسه علمیه.....
۳۲۸	مکتب‌خانه‌ها.....
۳۳۰	افتتاح اولین مدرسه پسرانه.....
۳۳۴	تغییرات نام وزارت آموزش و پرورش.....
۳۳۴	آموزش بزرگسالان.....
۳۳۵	تأسیس دبستان دخترانه.....

۳۳۵.....	افتتاح دبستان مجمر.....
۳۳۶.....	تأسیس دبیرستان پسرانه.....
۳۴۲.....	تأسیس نمایندگی آموزش و پرورش.....
۳۴۳.....	تأسیس دبیرستان دخترانه.....
۳۴۴.....	کتابخانه عمومی.....
۳۴۵.....	تأسیس مدرسه راهنمایی.....
۳۴۵.....	هنرستان کشاورزی.....
۳۴۶.....	استقلال اداره آموزش و پرورش.....
۳۴۶.....	تأسیس دبستان دانش آموزان استثنایی سعادت.....
۳۴۷.....	آزمایشگاه مرکزی.....
۳۴۷.....	ساختمان جدید دبیرستان شهید بهشتی.....
۳۴۷.....	همایش بزرگداشت پنجاهمین سال تأسیس دبیرستان شهید بهشتی.....
۳۴۸.....	یادواره استاد محیط طباطبایی.....
۳۴۸.....	یادواره میرزا ابوالحسن طاهر.....
۳۵۰.....	یاد و نامی از فرهنگیان زواره که به رحمت ایزدی پیوسته اند.....
۳۵۰.....	یادی از فرهنگیان شهید.....
۳۵۱.....	فصل چهاردهم: یافت قدیم و تشکیلات اداری.....
۳۵۳.....	زواره در حصار بندی.....
۳۵۶.....	نخستین شهردار.....
۳۵۷.....	اولین نماینده آموزش و پرورش.....
۳۵۸.....	حاج آقا شریعتی.....
۳۵۹.....	دومین امام جمعه زواره.....
۳۶۲.....	امام جمعه موقت زواره.....
۳۶۲.....	تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی.....
۳۶۲.....	دانشگاه پیام نور.....
۳۶۳.....	مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای.....
۳۶۳.....	کانون بازنشستگان زواره.....
۳۶۳.....	بیمه تأمین اجتماعی شعبه زواره.....
۳۶۳.....	اداره ثبت اسناد و املاک.....
۳۶۴.....	اداره امور مالیاتی بخش.....
۳۶۴.....	اداره ثبت احوال.....
۳۶۴.....	اداره آب و فاضلاب.....
۳۶۴.....	اداره گاز.....
۳۶۴.....	اداره مخابرات.....
۳۶۵.....	دفتر پست شهری.....
۳۶۵.....	اداره برق.....

فرماندهی نیروی انتظامی بخش زواره.....	۳۶۵
بانک‌ها.....	۳۶۶
مؤسسات مالی و اعتباری.....	۳۶۶
مرکز خدمات جهاد کشاورزی.....	۳۶۶
راهداری زواره.....	۳۶۷
آتش نشانی زواره.....	۳۶۷
جمعیت هلال احمر.....	۳۶۷
بهداشت و درمان.....	۳۶۷
اورژانس ۱۱۵.....	۳۶۸
مجتمع بهزیستی شهدا.....	۳۶۸
نهادهای انقلابی.....	۳۶۸
کمیته انقلاب اسلامی.....	۳۶۸
جهاد سازندگی.....	۳۶۹
بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.....	۳۶۹
بنیاد شهید انقلاب اسلامی.....	۳۶۹
کمیته امداد امام خمینی.....	۳۶۹
دارالقرآن الکریم.....	۳۷۰
دادگاه عمومی بخش زواره.....	۳۷۰
مجتمع خیریه سادات کشاورز زواره.....	۳۷۰
شرکت‌های تعاونی.....	۳۷۰
اولین نماینده مستقل و منتخب مردم شهرهای اردستان، زواره و زاب.....	۳۷۱
دیگر نمایندگان منتخب مردم.....	۳۷۲
دومین نماینده مردم اردستان و زواره در مجلس شورای اسلامی.....	۳۷۲
سومین نماینده مردم زواره و اردستان (طی دو دوره).....	۳۷۳
چهارمین نماینده مردم زواره و اردستان (طی دو دوره).....	۳۷۴
پنجمین نماینده مردم زواره و اردستان (طی دو دوره).....	۳۷۴
ششمین نماینده مردم اردستان و زواره.....	۳۷۵
فصل پانزدهم: رجال سیاسی و اداری.....	۳۷۷
ابوعلی دهدار زواره‌ای.....	۳۷۹
سیده علویه ناظره فاطمه خانم طباطبایی زواره‌ای.....	۳۷۹
مهندس محمود تفویضی زواره.....	۳۸۰
دکتر طباطبایی.....	۳۸۰
عابدی جعفری زواره.....	۳۸۱
دکتر حسن توفیقی.....	۳۸۱
سید رضا زواره‌ای.....	۳۸۲
فصل شانزدهم: علماء و فضلاء.....	۳۸۳

۳۸۵.....	سید حسن زواره‌ای.....
۳۸۵.....	مدرس زواره‌ای.....
۳۸۵.....	بابا کوبی.....
۳۸۵.....	سید مهدی طباطبایی.....
۳۸۶.....	ابوالفتح زواره‌ای.....
۳۸۶.....	سید سراج الدین قاسم بن محمد طباطبایی زواره‌ای.....
۳۸۶.....	میرزا رفیعا طباطبایی.....
۳۸۹.....	میرزا ابوالحسن جلوه طباطبایی زواره.....
۳۹۵.....	سید غیاث الدین جمشید گازر.....
۳۹۶.....	فخرالدین علی بن حسن زواره‌ای.....
۳۹۷.....	شیخ حافظ رجب برسی.....
۴۰۰.....	شهید آیت الله سید حسن مدرس طباطبایی زواره.....
۴۰۱.....	خاندان مدرس.....
۴۰۲.....	دوران کودکی.....
۴۰۳.....	آخرین روزهای دوران کودکی.....
۴۰۳.....	مدرس در محضر میرزا علی بابا.....
۴۰۴.....	تحصیلات مدرس در اصفهان.....
۴۰۵.....	تحصیلات مدرس در نجف اشرف.....
۴۰۸.....	حاج سید حسن بن سید مرتضی زواره‌ای.....
۴۰۸.....	میرزا محمد علی شریعتمدار.....
۴۰۸.....	حاج سید مرتضی فقیه مرتضوی.....
۴۰۹.....	حاج میرزا حسام الدین امامی زواره.....
۴۰۹.....	میرزا محمد علی معصومی.....
۴۰۹.....	سید علاءالدوله زواره‌ای.....
۴۰۹.....	حاج میرزا عبدالوهاب گل احمر.....
۴۱۰.....	حاج سید محمود روحانی طباطبایی زواره.....
۴۱۰.....	حاج سید محمد روحانی طباطبایی زواره.....
۴۱۱.....	شهید طباطبایی نسب.....
۴۱۱.....	دوران جوانی.....
۴۱۱.....	عشق به تحصیل و عزیمت به قم.....
۴۱۲.....	مبارزات شهید در دوران رژیم ستم‌شاهی.....
۴۱۲.....	آرزوی شهادت.....
۴۱۳.....	آخرین لحظات.....
۴۱۳.....	حاج سید محمد رضا طباطبایی نسب.....
۴۱۳.....	سید محمد علی حقایق.....
۴۱۴.....	شیخ احمد روحانی.....

۴۱۴	 حاج سید محمد احسانی طبایی زواره
۴۱۵	 سابقه مبارزات حضرت حجت الاسلام والمسلمین حاج سید محمد احسانی طبایی
۴۱۵	 خدمات عام المنفعه حاج سید محمد احسانی طبایی
۴۱۶	 حضرت حجه الاسلام والمسلمین حاج سید اکبر طباطبایی
۴۱۷	 فصل هفدهم: شعراء
۴۱۹	 ادیبان و شاعران
۴۱۹	 مرشدی زواره‌ای
۴۲۲	 سپهری زواره‌ای
۴۲۵	 شعری از سپهری زواره‌ای
۴۲۵	 میرزا محمد جعفر راهب زواره اصفهانی
۴۲۵	 صابر زواره‌ای
۴۲۶	 صبری زواره‌ای
۴۲۶	 وحشت زواره‌ای
۴۲۷	 جلالای طباطبایی زواره اصفهانی
۴۲۸	 وفای زواره‌ای
۴۳۰	 مجمر زواره‌ای
۴۳۲	 قصیده‌ای از مجمر زواره اصفهانی
۴۳۳	 بحری زواره‌ای
۴۳۳	 صفا زواره‌ای
۴۳۴	 مظهر زواره‌ای
۴۳۴	 سحری زواره‌ای
۴۳۵	 منهی زواره‌ای
۴۳۵	 شهری زواره‌ای
۴۳۵	 یموت زواره‌ای
۴۳۵	 ثابت زواره‌ای
۴۳۵	 ملا عبدالله شهرآبی
۴۳۶	 گریان شهرآبی
۴۳۹	 والای زواره‌ای
۴۴۰	 خطایی زواره‌ای
۴۴۱	 نوحه امام حسین (ع)
۴۴۲	 نعمت اله ملک زواره‌ای
۴۴۳	 به مناسبت فاجعه کربلا
۴۴۴	 عشاق زواره‌ای
۴۴۵	 نوحه حضرت عباس (ع)
۴۴۶	 نوحه امام حسین (ع)
۴۴۷	 عارف زواره‌ای

۴۴۷.....	نوحه حضرت علی در غدیر خم.....
۴۴۸.....	گفتگوی عارف و عاشق.....
۴۴۹.....	سید سرهنگ آبادی.....
۴۴۹.....	مددی زواره.....
۴۵۱.....	ادیب زواره‌ای.....
۴۵۲.....	سفرنامه مشهد مقدس.....
۴۵۳.....	جمالی زواره.....
۴۵۳.....	نمونه‌ای از اشعار مرحوم جمالی.....
۴۵۴.....	فتوحی زواره‌ای.....
۴۵۴.....	فتوحی طبایی زواره.....
۴۵۵.....	معنوی زواره‌ای.....
۴۵۶.....	حقیری زواره.....
۴۵۸.....	جعفری زواره.....
۴۵۹.....	نمازی زواره.....
۴۵۹.....	شمسایی کهیازی.....
۴۶۰.....	خالقی زواره.....
۴۶۱.....	درباره استغفار.....
۴۶۲.....	عابدان‌زاده زواره.....
۴۶۳.....	زواره.....
۴۶۵.....	عظیمی شهرآبی.....
۴۶۶.....	ضیائی زواره.....
۴۶۷.....	به سوی خدا.....
۴۶۸.....	شهاب زواره‌ای.....
۴۶۹.....	طلایی زواره.....
۴۷۰.....	ولادت نور ثامن.....
۴۷۰.....	سمائی زواره.....
۴۷۱.....	کربلا.....
۴۷۲.....	بیگی درباغی زواره‌ای.....
۴۷۳.....	مطرح ترین سیاست.....
۴۷۴.....	خیازیان.....
۴۷۷.....	فصل هجدهم: خوشنویسان و خطاطان.....
۴۷۸.....	حسینی زواره‌ای.....
۴۷۸.....	صفی الدین محمد زواره‌ای.....
۴۷۸.....	سودایی زواره‌ای.....
۴۷۹.....	اسماعیل طباطبایی زواره‌ای.....
۴۷۹.....	کمال‌الدین حسین زواره‌ای.....

۴۷۹		شاه علی زواره‌ای
۴۸۰		عبدالکریم طباطبایی زواره‌ای
۴۸۰		محمد زواره‌ای
۴۸۰		محمد طباطبایی زواره‌ای
۴۸۰		محمد رضا طباطبایی
۴۸۰		قاضی زواره‌ای
۴۸۱		سید حسن نیاز زواره‌ای
۴۸۱		سید سعید طباطبایی زواره‌ای
۴۸۱		ابوطالب زواره‌ای
۴۸۱		میرزا حسین خان سهام السلطنه زواره‌ای
۴۸۲		سید علی اصغر کجویی زواره‌ای
۴۸۲		سید علی طباطبایی زواره‌ای
۴۸۲		شفیعا زواره‌ای
۴۸۲		میرزا محمد علی رفیعی زواره‌ای
۴۸۲		سید اسماعیل طباطبایی زواره‌ای
۴۸۳		سید علی اکبر مدنی زواره
۴۸۳		میرزا رحیم زواره‌ای
۴۸۳		میرزا اسماعیل مهرآبادی زواره
۴۸۳		سید احمد یزدان‌بخش
۴۸۳		میرزا حبیب‌الله عظیمی
۴۸۴		ملا محمد رضا آموزگار
۴۸۴		امیر اسدالله خان عامری زواره‌ای
۴۸۴		عبدالله صالحی شهرآبی
۴۸۵		شیخ علی امهرانی زواره‌ای
۴۸۵		میرزا اسماعیل مزدآبادی
۴۸۵		حاج میرزا هادی طباطبایی
۴۸۷		میرزا حسن عالم زاده
۴۸۷		حاج سید علیرضا خادم‌الحسینی
۴۸۸		حاج سید علی اصغر نیری طباطبایی زواره
۴۸۹		معمارزاده زواره
۴۹۱		منصور عباسی زواره
۴۹۲		منصور عباسی زواره
۴۹۲		خلیل سلامه
۴۹۳		فصل نوزدهم: نویسندگان و پژوهشگران
۴۹۵		رفیعی مهرآبادی
۴۹۶		استاد محیط طباطبایی

۵۰۰	استاد محمد گلبن کهیازی
۵۰۰	دکتر محمود بهشتی زواره
۵۰۱	دکتر سید علی کشاورز
۵۰۲	عظیمی زواره
۵۰۳	گلی زواره
۵۰۴	در کسوت معلمی
۵۰۵	آثار و تألیفات
۵۰۷	نساجی زواره
۵۰۹	نیاریس زواره
۵۰۹	هادیان زواره
۵۱۱	فصل بیستم: پزشکان و اطباء
۵۱۳	زواره اصفهان، دیار پزشکان و اطباء
۵۱۴	اطباء قدیم زواره
۵۱۶	۲- اسامی پزشکانی که برای نظام پزشکی می‌باشند
۵۲۵	یاد و نامی از پزشکان زواره که به رحمت ایزدی پیوسته‌اند
۵۲۵	۱- دکتر سید علی طبائیان
۵۲۵	۲- سید حسین حکیم باشی زواره
۵۲۶	۳- نیر الحکماء زواره‌ای
۵۲۶	۴- میرزا سید محمد حکیم باشی زواره‌ای
۵۲۶	۵- محیی الحکماء زواره‌ای
۵۲۶	۶- ضیا الحکماء زواره‌ای
۵۲۷	۷- شمس الحکماء زواره‌ای
۵۲۷	۸- طبیب زواره‌ای
۵۲۷	۹- سید الحکماء زواره‌ای
۵۲۷	۱۰- دکتر احتشام
۵۲۸	۱۱- دکتر نظام الدین احتشام زواره‌ای
۵۲۸	۱۲- دکتر دیباج زواره‌ای
۵۲۸	۱۳- قوام الحکماء زواره‌ای
۵۲۹	۱۴- دکتر میر سید حسن طباطبائی زواره
۵۲۹	۱۵- دکتر اصباح زواره
۵۲۹	۱۶- دکتر جهان پناه زواره
۵۲۹	۱۷- دکتر کوبایی مزد آبادی
۵۳۰	۱۸- دکتر حقایق
۵۳۰	۱۹- دکتر رفیعی طباء زواره
۵۳۱	۲۰- دکتر حسین بهشتی زواره
۵۳۱	۲۱- میرزا عبدالرحیم شاه مرادی

۵۳۲	۲۲- دکتر سرتیپ ناصر هانی طبایی زواره.....
۵۳۳	فصل بیست و یکم: مشاغل سنتی و قدیمی زواره.....
۵۳۵	بازار سنتی و قدیمی.....
۵۳۶	آهنگری سنتی.....
۵۳۷	قالی بافی.....
۵۳۸	سفالگری و کوزه گری سنتی.....
۵۳۹	سفالگران و کوزه گران قدیمی زواره:.....
۵۴۰	گلیم بافی.....
۵۴۱	صابون پزی سنتی.....
۵۴۱	عصاری در زواره.....
۵۴۲	خراطی.....
۵۴۲	پرورش شتر در حاشیه کویر مرکزی.....
۵۴۵	فصل بیست و دوم: شهرک‌های صنعتی زواره.....
۵۴۷	شهرک‌های صنعتی زواره.....
۵۴۸	نیروگاه سیکل ترکیبی زواره.....
۵۴۸	کارخانه تهران بست پاسارگاد.....
۵۴۹	کارخانه گروه تولیدی سبک سازان قطر.....
۵۴۹	شرکت تابان نوار.....
۵۵۰	کارخانه (کاغذ و مقوا) حاشیه کویر زواره.....
۵۵۰	شرکت رشد و طیور زواره.....
۵۵۰	راهیان کویر زواره.....
۵۵۱	کارخانه راد نوین نوتاش زواره.....
۵۵۱	مجتمع فولاد زواره.....
۵۵۱	کارخانه مدرن سپاهان آریا.....
۵۵۲	کارخانه مقواسازی کویر زواره.....
۵۵۳	فصل بیست و سوم: تاریخچه قنوات زواره.....
۵۵۵	معماری آب در کشور ما.....
۵۵۷	انواع قنات.....
۵۵۹	آشنایی با قنوات تاریخی زواره.....
۵۶۰	قنات مهر.....
۵۶۱	قنات گرم.....
۵۶۲	قنات لکه دان.....
۵۶۲	قنات مژدگانی.....
۵۶۲	قنات کلانتر.....
۵۶۲	قنات گهنک و گهنگجه.....
۵۶۳	قنات ونداب.....

۵۶۳	 قنات ایلاق و ایلاقچه
۵۶۳	 قنات آذربانو
۵۶۴	 قنات کیخسروشاه کیانی
۵۶۴	 قنات وناب
۵۶۷	 فصل بیست و چهارم: یاد و نامی از خیرین و افراد نیکوکار زواره
۵۶۹	 یاد و نامی از افراد خیر منطقه زواره
۵۷۱	 یادی از مرحوم حاج میرزا محمد علی طباطبایی
۵۷۲	 یادی از مرحوم حاج سید محمد باقر طباطبایی زواره‌ای
۵۷۲	 یادی از مرحوم حاج لطفعلی خان ترشیزی
۵۷۲	 یادی از مرحوم حاج محمود پیراسته
۵۷۳	 یادی از مرحوم حاج سید محمد کشاورزی طباطبائی
۵۷۳	 یاد و نامی از شادروان مرحوم حاج رضا رئیسی مزد آبادی
۵۷۴	 حاج عبدالرضا مددی
۵۷۵	 حاج ناصر عامری زواره
۵۷۵	 حاج جواد زارعی
۵۷۶	 حاج عباس نکویی
۵۷۷	 تصاویر
۵۹۱	 شرحی کوتاه از زندگی مولف
۵۹۳	 یادی از مرحوم عبداللّال عظیمیان (ابوی نگارنده)
۵۹۳	 یادی از مرحوم شادروان حاج حسین شادی
۵۹۶	 منابع و مأخذ

پیشگفتار:

استان اصفهان با پهنه حدود ۱۰۷۰۴۵ کیلومتر مربع (معادل ۶/۵۷ درصد از مساحت کشور می‌باشد، که در مرکز ایران، میان کوه‌های مرکزی ایران و دامنه خاور زاگرس، بین ۳۰ درجه و ۴۳ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۲۷ دقیقه عرض شمالی، و ۴۹ درجه و ۳۸ دقیقه تا ۵۵ درجه و ۳۲ دقیقه طول شرقی قرار گرفته است.^۱

استان اصفهان از شمال به استانهای مرکزی، قم، سمنان، از جنوب به استانهای فارس و گهکلیویه و بویر احمد، از شرق به استانهای یزد و خراسان و از غرب به استانهای لرستان و چهارمحال بختیاری منتهی می‌گردد.^۲

بر اساس آخرین تقسیمات کشوری در سال ۱۳۹۰ هـ ش استان اصفهان متشکل از ۲۳ شهرستان، ۴۵ بخش، یکصد و شش شهر و ۷۲۰ دهستان و جمعیت آن طبق سرشماری سال ۱۳۸۵ هـ ش معادل با ۴۸۷۹۳۱۲ نفر، دارای رتبه سوم جمعیت کشور شامل ۲۳۳۴۵۹۷ نفر مرد و ۲۳۲۳۰۲۱ نفر زن که در ۱۲۲۲۲۲۵ خانوار سکنی گزیده‌اند.^۳

شهرستانهای استان اصفهان عبارتند از:

شهرستان اصفهان، آران و بیدگل، اردستان، برخوار، تیران و کرون، چادگان، خمینی شهر، خوانسار، خورو بیابانک، دهاقان، میمر، شاهین شهر و میمه، فریدن، فریدونشهر، فلاورجان، کاشان، گلپایگان، لنجان، مبارکه، نائین، نجف آباد و نطنز، در بین شهرستانهای استان، نائین با وسعت ۲۶ هزار کیلومتر مربع بزرگترین شهرستان و خمینی شهر با لحاظ کم وسعتی آن هم با ۱۷۵/۳ کیلومتر مربع کوچکترین شهرستان و شهرستان اصفهان مرکز استان پرجمعیت‌ترین شهرستان‌های استان با رقمی افزون بر ۱/۹۸۶/۵۴۲ نفر می‌باشد و خورو بیابانک با جمعیت حدود ۱۸۰۰۰ نفر کم‌ترین نفر جمعیت از شهرستانهای استان بشمار می‌رود.^۴

دو پدیده طبیعی در استان اصفهان یکی زاینده رود که از زردکوه بختیاری سرچشمه می‌گیرد و تعدادی از شهرستانهای استان را در سرسبزی و نشاط پوشش می‌دهد و سرانجام تا باتلاق گاوخونی امتداد می‌یابد و از طرفی تعدادی از شهرهای استان چون، خور و بیابانک، آران و بیدگل، اردستان، مهاباد، بادرود، زواره نائین، انارک، جندق و ابو زید آباد در حاشیه کویر مرکزی واقع گردیده است.

۱ - شناخت استان اصفهان، ایرج افشار سیستانی - ۱۳۷۸ هـ ش، نقل از مرکز آمار ایران، صفحه ۶، سالنامه آماری کشور ۱۳۷۵

۲ - همان

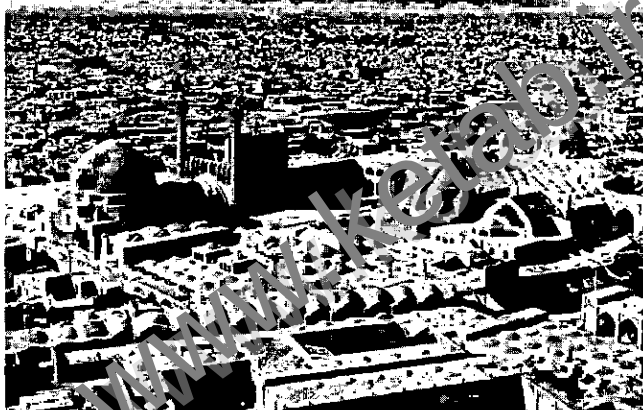
۳ - دیار سپاهان، معرفی شهرهای استان اصفهان، حسین علی جهانبخش هرندی، ۱۳۸۸

۴ - همان

اصفهان قطعه زمین طلائی

اصفهان این قطعه زمین طلائی، از دیار طلایه دارانی است، که با پهنه‌ای حدود ۲۱۵۰۰ هکتار مترمربع در دل فلات پهناور ایران زمین جای گرفته، و یکی از بزرگترین رودخانه‌های نواحی مرکزی ایران، یعنی زاینده رود که نمادی از خیر و برکات و روشنایی می‌باشد. از میان این شهر در سیر تاریخی می‌گذرد.

سرسبزی و نشاط اصفهان در ملاطفت و ملایمت هوای بهاری و رشد و توسعه این شهر در صنایع و صنعت مدیون همین پدیده طبیعی و تاریخی است که خداوند منان به این شهر ارزانی داشته است.

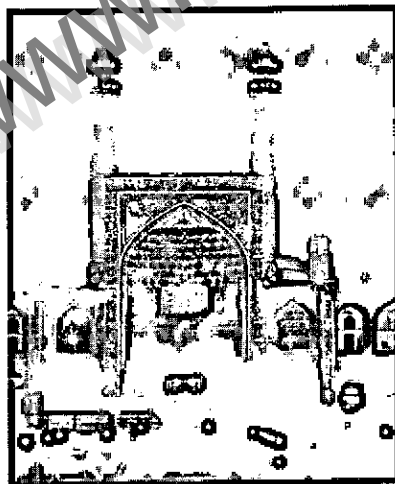
اصفهان مرکز شهرستان، و استان اصفهان، از شهرهای بزرگ و مشهوری است که علیرغم تاریخی و مذهبی بودن آن آوازه فرهنگ، هنر و صنعت آن شهرت خاصی را در جهان از آن خود نموده است.

اگر بخواهیم پی به قدمت دیرینه و سوء پیشینه این شهر ببریم باید اوراقی از تاریخ کهن ایران را ورق بزنیم، زیرا مورخان قدمت این شهر را به دوران‌های بسیار دور چون کیانیان، هخامنشیان نسبت می‌دهند.

اصفهان در طول حیات دیرین خود شاهد فراز و نشیب‌هایی از تاریخ بوده، بطوری که این شهر در دوران اشکانیان، سلجوقیان و صفویان از رونق خاصی برخوردار بوده و نام بلند، از پایتختی ایران را از آن خود داشته، و این شهر هر چند در تاریخ گذشته خود همواره مورد تاخت و تاز بیگانگانی چون اشرف افغان، محمود افغان، حمله مغولان و کشمکش‌های قدرت طلبی زندیه و افشاریه و سوء قحطی‌های پی در پی و شیوع

بیماریهای همه گیر قرار گرفته، و از این رهگذر تاریخی آسیب‌های فراوانی دیده، و از طرفی اگرچه؟ "قاجارها نیز نمی‌توانستند از تخریب شهری چون اصفهان که دائماً سلسله‌های دیگری را یاد و زنده می‌کرد، چشم‌پوشی کنند، لذا نتیجه آن شد. که تهران، به قیمت ویرانی یک پایتخت کهنسال و معروف، رو به آبادانی و گسترش گذاشت. همانطوری که ظهور و حضور پادشاهان صفوی موجب آبادانی و افزایش جمعیت شهر شده بود، سقوط آنان نیز شهر را ویران و خالی از سکنه کرد."^۱

با این وجود امروز اصفهان چون کوهی استوار و مقاوم پا برجا ایستاده، و دور نمای این شهر رقمی افزون از خیابان‌های طولانی و میادین زیبا و اتوبان‌هایی است که در آن وسایل نقلیه در حال رفت و آمد بوده، و در کرانه‌های آن مغازه‌ها، فروشگاه‌ها، موسسات دولتی و غیر دولتی با ساختاری آسمان نواز در زیبایی چراغ برق‌ها و صفای قامت درختانی در آمده، که گویی فضای آسمان آبی آن رادر سر سبزی بهاران نشانده، آنچه که در شهر اصفهان بطور هر بیننده و یا گردشگری را متوجه خود می‌سازد، پدیده‌های ماندگاری است که در جای جای این شهر چون شاهکاری از هنر معماری اسلامی و سنتی در روند علوم ریاضی شکل گرفته است. از مظاهر گویای این جلوه‌های هنر معماری، مناره‌ها، گلدسته‌ها و گنبد‌هایی است که در نقش کاشی کاری و نمای معرق آوای هنر خود را در بانگ تکبیر مودن صدا می‌دهند.

بناهای تاریخی و مذهبی اصفهان، که حاکی از هویت فرهنگی و مهارت هنری از سابقه بسیار دیرینه‌ای برخوردار می‌باشد عبارتند، از: مسجد جامع، مسجد سید، مسجد

شاه، مسجد شیخ لطف الله، عمارت عالی قاپو، میدان نقش جهان، منار جنبان، مدرسه چهار باغ، کاخ چهل ستون، کاخ هشت بهشت، تالار تیموری، خیابان چهار باغ، کلیسای وانک، پل خواجه، پل شهرستان، سی و سه پل، پل الله وردیخان، وبالاخص حوزه‌های علمیه نیز می‌توان اشاره کرد.

و از طرفی بقعه‌های متبرکه و مقبره‌هایی که در سطح این شهر و خصوصا در تخت فولاد می‌بینیم. هر کدام پیکر پاک جگر گوشه‌های حضرت پیامبر اعظم (ص) و اهل بیت طاهرینش و دیگر علما و فضایی است، که درون خود جای داده است، که مورد توجه عاشقان ولایت و امامت و صاحب دلان قرار گرفته است.

اصفهان، از دیرباز تاکنون مهد پرورش و تربیت و زمینه ساز استعدادهای درخشانی بوده که در خلافت آن مردان نامی را در سلك علماء، دانشمندان، فضلا، اندیشمندان، سخنوران، اطباء، پزشکان و مرمندان واقعی را به زیور علم و ادب و هنر شکوفا ساخته است.

از چهره‌های ماندگار اصفهان که نقش اساسی و ارزنده در ترویج فرهنگ و تمدن اسلامی و مذهب را داشته‌اند، می‌توان، ابوالحسن علی بن ازهر اصفهانی، ابوالفرج اصفهانی، حمزه اصفهانی، ابوعلی سینا، صاحب ابن عباد، ابو عبدالله معصومی، عماد کاتب، بابارکن الدین، میر ابوالقاسم شیرازی، شیخ بهائی، حزین، صفی علیشاه اصفهانی، جهانگیر خان قشقایی، علامه مجلسی، شهید بزرگوار سید محمد حسین بهشتی، آیت الله شهید سید حسن مدرس طباطبائی زواره‌ای، خانم مجتهده امین، سیده علویه ناظره فاطمه طباطبائی زواره‌ای همسر میرزای شیرازی، عالم بزرگ، استاد محیط طباطبائی زواره‌ای، میرزا ابوالحسن جلوه طباطبائی زواره اصفهانی، اشاره نمود.

مردم اصفهان از دیرباز به مذهب تشیع روی آورده‌اند و در واقع باید یکی از ارکان رشد علاقه به اهل بیت عصمت و طهارت^(ع) در اصفهان را صاحب بن عباد دانست، زیرا این وزیر پاک باخته شیعی و برجسته در دوره سلطه آل بویه توانست در منطقه جبال خصوصا اصفهان تشیع را تاحد زیادی مستقر سازد، لازم به ذکر است قبل از آنکه پادشاهان صفوی مذهب تشیع را در این شهر رواج دهند، آثار تشیع چون مساجد و بقعه‌های متبرکه از امام زادگان و عرفا در این شهر زیارتگاه عموم بوده، و سابقه مبارزاتی مردم اصفهان در طول تاریخ رویده از فرهنگ عاشورای حسینی می‌باشد. و به همین خاطر مردم اصفهان در صحنه‌های مبارزاتی در همه زمینه‌ها، تظاهرات ضد ستم شاهی و راه پیمایی‌ها همیشه پیشقدم بوده‌اند، و در عرصه‌های پیکار علیه حکومت غیر قانونی پهلوی و متجاوزین عراقی که طی هشت سال دفاع مقدس به طول انجامید. نیروهای مردمی و بسیجی از این شهر عازم جبهه‌های حق علیه باطل شده و در این راستا استان اصفهان بیش از بیست سه هزار شهید گلگون کفن را تقدیم اسلام نموده، مردم اصفهان

در اعیاد ائمه و سوگ آنان با عشق و ارادت خالصانه حضور فعال خود را در همه صحنه‌ها آشکار می‌سازند، بطوری که در ایام محرم و صفر مراسم سوگواری سالار شهیدان را در زیر خیمه‌های سبز حسینی در هر کوی و محله‌ای برپا می‌دارند، و در جنبش رایت‌های سرخ و سبز حسینی در غم هجران یار می‌نشینند، و از افتخارت مردم اصفهان همین مراسمات دیرینه و سنتی است که همه ساله در این شهر شکل می‌گیرد.

بانوان اصفهانی همیشه در عفاف و حجاب پیشگام بوده‌اند و حیات دنیوی و معنوی خود را چون گوهری زیبا در این سنت دیرینه و حسنه می‌دانند. و بی جهت نیست که از دامان پاک زنان اصفهانی فرزندان صالح و عابد پرورش و تربیت داده می‌شوند. که در دینداری و باورهای دینی و هنری و فرهنگی الگو می‌باشند.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای در بیانی زیبا، (اصفهان را محل ظهور هویت علمی، ادبی، هنری، تنوع و برجستگی بسیاری از مردم کشور در طول تاریخ بوده است، و باید هر چنان شهر علم، ایمان، جهاد، شجاعت، هنر و صنعت بماند.

اصفهان هر چند در تاریخ گذشته خود پایتخت ایران زمین بوده است، اما، امروز این شهر در جایگاه بلندی از هنر، فرهنگ، صنعت، صنایع و گردشگری در عرصه جهانی نامی بلند و ارجمند کسب کرده، و در واقع از شهرهای بزرگ تاریخی، مذهبی و توریستی جهان محسوب می‌شود و این شهر تحت عنوان پایتخت هنری فرهنگی جهان اسلام شهرت دارد.

با این وجود، یکی از واقعیت‌های افتخارآمیزی که مردم این استان به تاریخ غرورآفرین ایران دارند، این است که استان اصفهان از دیرباز مهد مردان نامی و دیار شهیدان شاهی است که رقمی افزون از ۲۳ هزار شهید گلگون کفن در جای جای این استان چون خفتگانی بیدار آرمیده‌اند. از سوی دیگر اصفهان مولود حکم‌گذاران مُلک معرفت و عرفان و شعر و ادب بوده و هست و عارفان و ارسته‌ای را در جای جای خود پرورانده است.^۱ لازم به ذکر است در سال ۱۲۸۵ هجری شمسی شهر داری در شهر اصفهان دایر شده، و اولین شهر دار این شهر آقای حاج کلانتر بوده و در حال حاضر شهردار اصفهان آقای سید مرتضی سقائیان نژاد، فرزند حسن، متولد ۱۳۳۰ هجری شمسی، دارای مدرک دکترای برق می‌باشد.

زواره، مدینه السادات ایران

زواره، کهن دیار یست گران ارج و هموار، که همچون گنجی در دامنه جنوبی کویر مرکزی و در شمال شرقی اصفهان غنوده است. این مأمن ریشه‌دار با شیعیان شریف و مومنان و خاندانهای عقیقش، از دیرباز خاستگاه تشیع بوده، یکی از واقعتهای

افتخار آمیزی که مردم زواره به تاریخ پر مهر کشور عزیزشان ایران اسلامی دارند. این است، که زواره نه تنها زادگاه مرزبانان کویر و رزم آفرینان دوران هشت سال دفاع مقدس بوده، بلکه بستر هموار این دیار کهن کویری، پویندگان علم و ادب و معرفت و صاحبان کمال و مفاخری چون میرزا رفیعای طباطبایی زواره‌ای (متکلم و فقیه شیعه) میرزا ابوالحسن جلوه طباطبایی زواره‌ای (فیلسوف) آیت الله شهید سید حسن مدرس طباطبایی زواره‌ای (روحانی مبارز) فخرالدین علی بن حسن زواره اصفهانی (مفسر قرآن) سید غیاث الدین جمشید گازر طباطبائی زواره (مفسر قرآن) استاد محیط طباطبایی زواره‌ای (دانشمند) شیخ حافظ رجب بُرسی (عارف) مجمر زواره اصفهانی (شاعر) مولانا محمد مرشدی (عارف و شاعر) مولانا جلال الدین سپهری زواره‌ای (شاعر و عارف) میرزا محمد جلال الدین طباطبائی زواره‌ای معروف به جلالای، (شاعر و نثر نویس معروف کشور) سید امیر روز بهان صبری طباطبایی زواره‌ای (مرد بلند نام و شاعر) ابوعلی دهدار زواره‌ای (دانشمند و منجم) سیده غلویه نظری، ناطمه خانم طباطبایی زواره‌ای همسر میرزای شیرازی عالم بزرگ، و بیش از پانصد نفر از متعهد و متخصص را در دامان خود پرورانده است.

از طرفی مجموعه بناهای تاریخی که در دل این شهر بر قامت تاریخ کهن آن استوار گردیده، حکایت از هویت فرهنگی و مهارت هنری از سابقه دیرینه‌ای دارد، که در راس آن مسجد جامع زواره تحت عنوان نخستین مسجد چهار ایوانی در ایران اسلامی نامی بلند و ارجمند به خود گرفته، و گنبد مسجد جامع زواره سال‌ها چتری است که سالیان دراز بر سر صفوف نمازگزاران سایه افکنده و دل‌های آنان را به شوقش می‌نوازد. دومین مناره تاریخدار در ایران بعد از مناره مسجد جامع مدینه، مناره آسمان نواز مسجد پامنار یا بنکویه زواره می‌باشد. که در میان شهر زواره همچون دستانی بر آسمان پرکشیده و گوئی در قنوت نغمه سروش می‌خواند.

آری! این دو مسجد با برخورداری بیش از هزار سال قدمت، چون نهاد و سند محکم قدمت و اصالت دینداری مردمان این دیار است، مستحکم‌ترین و تاریخی‌ترین قلعه بعد از قلعه الموت رود بار قزوین، قلعه ابوعلی دهدار زواره‌ای می‌باشد.

مردم زواره دارای سابقه مبارزاتی علیه رژیم بوشالی پهلوی بوده، واز پیشکسوتان این مبارزات آیت الله شهید سید حسن مدرس طباطبایی زواره‌ای و سید مرتضی خان^۱ تولائی

۱ - سید مرتضی خان تولائی طباطبائی زواره فرزند سید رضا واز اعقاب میر رفیع، از سادات طباطبائی زواره بشمار می‌رود. میر رفیع دارای فرزندی به نام سید حسین و او نیز فرزندی به نام سید محمد داشته، سید محمد دارای ۱۲ پسر به اسمی سید رضا، سید عبدالوهاب، سید آقا، سید حسین، سید مصطفی، سید یحیی، سید مهدی، سید محمد علی، سید کاظم، سید آ میرزا، سید کمال و سید راهب بوده، یکی از نوادگان میر رفیع بنام سید مقبل فرزند سید عبدالوهاب در عتبات عالیات سکنی گزیده، و فرزندان مقبل در کربلا و نجف اشرف بسر می‌برند و یکی از فرزندان مقبل دربار

طباطبائی زواره‌ای فرزند سید رضا، که در قیام ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ هجری شمسی سر دسته مبارزین علیه حکومت پهلوی بوده که در نزدیکی پل باقر آباد ورامین به همراه جمعی دیگر از مردم ورامین و پیشوا به درجه شهادت نائل آمده را می‌توان را برشمرد. در عرصه‌های پیکار علیه دشمنان اسلام و در دفاع مقدس زواره قهرمان، بیش از دوست شهید والا مقام و جانباز عزیز را تقدیم اسلام ناب محمدی صلوات الله علیه نموده، و (تشیع پیکر پاک ۳۶ شهید گلگون کفن در روز ۱۱ خردادماه ۱۳۶۱ هجری شمسی) روز حماسه مردم زواره، و مکان مقدس گلزار شهدای زواره، چون سند فخر معنوی و دلیلی بر همین مدعاست.

مردم زواره ارادت خالصانه نسبت به خاندان عصمت و طهارت را داشته و همه ساله در ایام محرم و صفر و ایام فاطمیه، پرشکوه‌ترین مجالس روضه خوانی و تعزیه خوانی و هیئت‌های مذهبی در قالب زنجیر زنی و سینه زنی سنتی را حفظ کرده، زواره با وسعت شش هزار و چهار صد و نود نه کیلو متر مربع، متشکل از یک مرکز شهری بنام زواره و دو دهستان بنام دهستان سلی (شهر آب) و ریگستان (تلک آباد) و یکصد و شصت و چهار روستا و مزرعه است. سابقه چهار هزار ساله را داراست. ده هزار هکتار از اراضی زواره زیر کشت نلات، چغندر، علوفه، صیفی جات درختان انار و پسته می‌باشد و بجاست همه ساله جشنواره انار و پسته در این شهر دایر گردد، و بیش از صد هزار هکتار از بیابانهای روستا و پشته از درختان تاغ می‌باشد. در زمینه هنر و صنعت خصوصاً هنر سفالگری، کوزه‌گری، آهنگری، قالی بافی و کارگاههای آجر پزی شهرت استانی را داشته است.

تعدادی شهرک صنعتی در این شهر شامل: کارخانه فولاد زواره، راد نوین نوتاش، رشد و طیور، تولیدی تابان نوار، مقواسازی، کاغذ سازی، تهران بست پاسارگاد، راهیان کوی، کارخانه دفترچه سازی، کارخانه تولید سبک سازان قطره، کارخانه مدرن سپاهان، شرکت صنایع ریلی و احداث شهرک واگون سازی بانضمام نیروگاه سیکل ترکیبی زواره و عبور خط هشتم گاز سراسری از نزدیکی شهر زواره از ویژگیهای صنعتی زواره هستند.

لازم به بیان است که زواره سیزدهمین شهرستان اصفهان می‌باشد که شهرداری در آن دایر گردیده و شصت سال از سابقه آن می‌گذرد، و در مقایسه با دیگر شهرها توجه چندانی به این شهر تاریخی و مذهبی نشده است. با وجود اینکه زواره در مسیر راه آهن

تهران، بندر عباس قرار گرفته و از کنار آن جاده آسفalte کاشان به خورویابانک و انارک و مشهد می گذرد.

نظر به اینکه زواره در استان اصفهان واقع شده است به زواره اصفهان مشهور می باشد. و از طرفی در اواخر قرن چهارم هجری، زواره میزبان تباری از سادات طباطبائی از فرزند زادگان (اعقاب) ابوالحسن محمد بن احمد بن ابراهیم طباطبا بن اسماعیل (دیباچ) بن ابراهیم (غمر) بن حسن مثنی بن حضرت امام حسن مجتبی^(ع) می شود. و اجداد قابل توجهی از سادات طباطبائی ایران و مفاخر جهان تشیع چون آیت الله العظمی بروجری، سید بحر العلوم، آیت الله شهید مدرس، آیت الله العظمی قمی، آیت الله حکیم، که اجداد شان عبارتند از سید کمال الدین حسن طباطبائی زواره ای، سید بها الدین حیدر، سید صدر الدین محمد و سید علا الدین که در زواره مدفون می باشند. به همین جهت زواره به مدینه السادات ایران مشهور است.

در سراسر ایران بعد از شهر اصفهان نمی توان شهری یافت که بیش از زواره در آغوش با روی کهن خود توانسته باشد به اعتبار وسعت و موقعیت خود آثار مختلف تاریخی را از سده سوم تا سیزدهم هجری حفظ کرده باشد و این مزیت را باید در درجه اول مربوط به وضع طبیعی محل از حیث رشته خوری و در درجه دوم منوط به علاقه مردم قدیم به حفظ این آثار دانست. این آثار در تاریخ ۱۳۸۱/۷/۷ و باستاند حکم شماره ۶۱۴۴ اثر تاریخی، فرهنگی، بافت و برج و باروی شهر در فهرست آثار ملی ثبت رسیده است.

با توجه به اوصافی که بر شمریم، به راستی زواره، مدینه السادات ایران، جدای از تقسیمات کشوری شهرستانی است به استحقاق و بخشی است به استخفاف، در آغاز کتاب، شکر و سپاس یگانه پروردگار عالم هستی را که حقیر را موفق نمود، تا بار دیگر کتاب زواره نگین کویر (مدینه السادات ایران) را به زیور چاپ و در معرض استفاده دوستداران این مرز و بوم قرارداد، آری حقیر، با تحمل و رنج و طعنه های فراوان، و بی مهری های پاره ای از افراد فرهنگی نما و تنگ نظری برخی از ناشرین طی تلاش و کوشش ده ساله خود، کتاب زواره را بر سکوی رفیع فرهنگ ایران اسلامی نشانده، و خطه غرور آفرین کویری را با نام زواره صلابت داده، و به جاست که از پژوهشگران و محققان پر تلاش که با زحمت و تلاش بی وقفه خود در نوشته های شان پیرامون شهر زواره و شخصیت های نامی آن قلم فرسایی کرده اند، یاد:

ابوالقاسم رفیعی مهرآبادی؛ آتشکده اردستان (سه جلدی)

استاد محیط طباطبائی؛ صاحب تألیفات و مقالات بسیار و مقدمه ای بر دیوان مجمر

زواره ای

سید احسان الله هاشمی اردستانی؛ نگارنده مقالات متعدد در مورد زواره در

روزنامه ها و کتاب اردستان نامه

- مرتضی شفیع اردستانی، صاحب تألیفات متعدد چون سخنوران اردستان و زواره،
پزشکان اردستان و زواره و موقوفات این دو شهر در کتاب اردستان نامه
محمد عظیمی؛ کتاب جغرافیایی تاریخی مدینه السادات زواره
غلامرضا گلی زواره، صاحب تألیفات متعدد و مقالات، کتاب گلشن جلوه (مطالبی
در مورد سیر تاریخی زواره و شخصیت‌های نامی آن)
محمد گلبن کهیازی، صاحب تألیفات و مقالات متعدد
دکتر علی غفاری؛ نویسنده کتاب زواره؛ نمادی از اسطوره کویر
محمد حسن رجایی زفره‌ای، صاحب مقالات متعدد (مقالاتی در مورد زواره)
ایرج افشار، صاحب تألیفات و مقالات
جهانگیر شریفی، صاحب مقالات و تألیفات، مقاله‌ای در مورد زواره در کتاب
شهرهای تاریخی ایران
احمد گلچین معانی، مقاله‌ای در مورد سپهری و مرشدی زواره‌ای (که در کتاب
اردستان‌نامه درج گردیده است)
مهدی مشتاقی، اردستان در گذر تاریخ
علیرضا خبازیان، سیمای زنان اردستان و زواره
سید محمد صدوق، پایان نامه دانشگاه تهران کارشناسی ارشد مردم شناسی
مؤلفه‌های فرهنگی زواره
حاج رضا عرب زاده، پایان نامه دانشگاهی در مورد زواره
علی موحد، پایان نامه دانشگاهی کارشناسی ارشد در مورد زواره
عبدالحسین حلاج، پایان نامه دانشگاهی در مورد زواره
ناصر ناجی، پایان نامه دانشگاهی کارشناسی ارشد در مورد سخنوران زواره
جواد دهقانزاده، بررسی کتاب و کتابخوانی در زواره
رضا اعلامی، برگی از تاریخ معاصر زواره

محمد علی عظیمیان زواره
سال ۱۳۹۲ هجری شمسی